Eduskunnan talousvaliokunta
tav@eduskunta.fi

Asia Kirjallinen lausunto koskien Jätedirektiivien muuttamista (U 27/2015 vp)

Lausunnon antaja

Yhteiskuntasuhdejohtaja Jorma Mikkonen
Lassila & Tikanoja Oyj
osoite: Valimotie 27, 00380 Helsinki
Puhelin: +358 500 453 454, sähköposti: jorma.mikkonen@lassila-tikanoja.fi,

Lausunto

Kiitämme mahdollisuudesta saada lausua Valtioneuvoston kannasta kiertotalouden jätedirektiiviehdotuksiin.

1. Kiertotalous on laaja elinkeinopoliittinen uudistus

Kiertotalousuudistuksen keskeinen päämääränä on siirtyä kestävään tuotantotalouteen, jossa talouskasvu ja resurssien käytön kasvu kytketään irti toisistaan. Tämä tapahtuu siirtymällä puhtaampaan ja tehokkaampaan teknologiaan, kehittämällä liiketoimintamalleja, joilla tuotteet pystytään pitämään kierrossa mahdollisimman pitkään sekä lopuksi vähentämällä jätteen määrää ja hyödyntämällä syntyvä jäte entistä tarkemmin.

Uudistus on siis nähtävä huomattavasti laajempana kuin ympäristöregulaation uudistuksena. Kiertotalouteen liittyvät liiketoiminnan dynaamiset hyödyt liittyvät uusiin teknologioihin ja palveluratkaisuihin, jotka mahdollistavat muutoksen.

Jätedirektiiviuudistuksella pyritään edistämään sitä, että jäte olisi jatkossa yhä tiiviimpi osa yleistä materiaalitaloutta ja että uusioraaka-aineiden rooli olisi jatkossa entistä keskeisempi. Jotta tämä toteutuisi ja jotta voimme maksimaalisesti hyödyntää kiertotalouteen liittyvän liiketoimintapotentiaalin, pitää samanaikaisesti toteuttaa suunnitellut toimenpiteet jätealan markkinoita haittaavaan sääntelyn ja esteiden purkamiseksi.

2. Kiertotalous perustuu markkinalähtöisyyteen ja kuluttajien laajoihin valinnanvapauksiin.

Suomen tulisi omassa lausunnossaan korostaa markkinalähtöisyyden merkitystä ja edellyttää komissiolta tämän suuntaista ympäristöpolitiikkaa. Yksityinen jätehuolto- ja kierrätystoimiala on kiertotalouden toteutumisen näkökulmasta avainsektori, koska se tarjoaa käytännössä ne logistiset ja teknologiset ratkaisut (jäte)materiaalien palauttamisesta uuteen kiertoon.

Lainsäädäntötasolla tämä tarkoittaa, että jätelainsäädännössä kunnille luotuja laajoja erityis- ja yksinoikeuksia tulee purkaa kiertotalouden tieltä. Tätä koskeva hallituksen esitys on parhaillaan valmistelussa ja tulossa eduskunnan käsittelyyn joulukuussa 2016.

3. Direktiivimuutokset toimivat katalyyttina kehitykselle

Kiertotalouteen siirtymisen vauhdittamiseksi tarvitaan kunnianhimoisia ja konkreettisia tavoitteita. Valtioneuvoston alustavaan kantaan on tältä osin helppo yhtyä. Direktiiviehdotukset yhdessä kiertotalouden toimintasuunnitelman kanssa luovat konkreettisen ja tavoitteellisen kokonaisuuden, joilla vauhditetaan kehitystä.

Riittävän kunnianhimoiset kierrätystavoitteet ja toimivat markkinat luovat pohjan vakaalle ja ennustettavalle toimintaympäristölle, joka tarjoaa suomalaisille yrityksille selkeän kannustimen investoida ja kehittää uusia puhtaita ratkaisuja.

4. Muutoksen johtamiseen tarvitaan käsitteiden yhdenmukaistamista ja luotettavaa tilastointia

EU tekee laajoja maakohtaisia vertailuja esim jätteiden kierrätysasteita ja voi ehdotuksen mukaan jopa asettaa myös maakohtaisia tavoitteita. Tämä ei ole mahdollista ellei käsitteistöä ja tilastointia harmonisoida. Tällä hetkellä EU:n alueella on lukuisia erilaisia tapoja laskea kierrätysaste tai määritellä yhdyskuntajäte. Vaikka komissio pyrkimys uudistuksellaan harmonisointiin, siinä ei ole kaikilta osin onnistuttu.

Esimerkiksi uudelleenkäyttöön valmistelun mukaan otto kierrätysastetavoitteiden laskemiseen on ongelmallinen. Muutos tuli aivan viime metreillä eikä sen vaikutusta ole ehditty arvioimaan. Pelkäämme, että se vaikeuttaa vertailuja entisestään. Uudelleenkäytön edistäminen on tärkeää, mutta sitä ei kannata sotkea jo entisestään epätarkkaan kierrätyskäsitteeseen.

5. Yhteenveto

Kiertotalouspaketti ja ehdotetut direktiivimuutokset kokonaisuudessaan edistävät siirtymistä kohti kestävämpää taloutta. Tähän liittyy valtavat liiketoiminta-mahdollisuudet suomalaisille ympäristösektorin teknologia- ja palveluyrityksille.

Kiertotalouden läpimurto edellyttää myös kansallisella tasolla aktiivisia toimenpiteitä. Suomen yhdyskuntajätteen kierrätysaste ei ole kehittynyt 15 vuoteen ja Suomi on jäänyt pahasti jälkeen tavoitteistaan. Direktiiviuudistusten rinnalla tarvitaan radikaaleja kansallisia keinoja suomalaisten jätemarkkinoiden avaamiseksi, jotta pääsemme kiristyviin ympäristötavoitteisiin ja jotta voimme hyödyntää kiertotalouden liiketoimintamahdollisuuden mahdollisimman tehokkaasti.

Helsingissä 30.3.2016

Lassila & Tikanoja Oyj

Jorma Mikkonen
yhteiskuntasuhdejohtaja